

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД НА АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ” ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

През 2020 година Асоциация „Прозрачност без граници” навърши 22 години от своето основаване. Организацията бе учредена през 1998 година като първото национално представителство на Transparency International в Югоизточна Европа. През този период Асоциацията натрупа значителен капацитет за създаване и реализиране на проекти за противодействие на корупцията, за промотиране на стандартите за добро управление в дейността на публичните институции и успя да си изгради авторитет на професионално работеща, политически безпристрастна и активна гражданска организация.

През изминалите години Асоциация „Прозрачност без граници” създаде широк кръг от поддръжници и може да разчита на голям брой независими експерти от различни области на науката и обществения живот, които участваха при изпълнението на проектите и инициативите на организацията. Установените контакти с национални и международни институции бяха разширени с контакти със структури на гражданското общество и медиите, а Асоциацията си спечели име на уважавана и стабилна организация.

През 2020 година Асоциация „Прозрачност без граници” продължи да осъществява активно дейността си, свързана с противодействие на корупцията на национално, регионално и международно ниво. Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията бяха непосредствено подчинени на изпълнението на задълженията ѝ във връзка с реализацията на мисията ѝ, основните приоритети в работата ѝ, както и с основните цели и задачи, залегнали в Устава ѝ.¹

---

¹ Мисия на Асоциация „Прозрачност без граници”, произтичаща от статута ѝ на българско представителство на Transparency International: обединяването на усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Основните приоритети в работата на Асоциацията: иницирането и прилагането на проекти и програми за противодействие на корупцията на национално и регионално равнище.

Основните цели и задачи, залегнали в Устава на Асоциацията:

- провеждане на изследователски инициативи по проблемите на корупцията, чрез мобилизиране усилията на учени, общественици и експерти в съответните области;
- системно набиране, представяне и разпространение на необходимата аналитична информация сред държавните институции и граждански организации;
- разработване, тестване и осъществяване на разнообразни граждански инициативи и проекти, насочени към намаляване на корупцията;
- предлагане на експертна и техническа помощ за различни граждански инициативи, насочени към противодействие на корупцията;
- изграждане и поддържане на контактна мрежа от международни и национални партньорски и донорски организации, занимаващи се с подобни проблеми;
- дългосрочно сътрудничество с централната и местните власти, експерти в държавната администрация и неправителствени организации с подобна насоченост с цел създаване на стабилна мрежа от обществени коалиции, работещи по проблемите на борбата с корупцията.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Екипът на Асоциация „Прозрачност без граници” продължи успешно да реализира пълния обем от цели и задачи посредством инициирането и осъществяването на специфични проекти и инициативи в две основни програми.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА, ориентирана към:

- прилагане на ефективни модели за независим експертен мониторинг и граждански контрол върху законодателството и процесите на управление от гледна точка на принципите на прозрачност и отчетност;
- иницииране на застъпнически кампании в подкрепа на значими обществени каузи и проблеми, свързани с превенция и противодействие на корупцията, както и в защита на лица, пострадали от корупционни действия;
- повишаване на обществената чувствителност към проблемите на почтеността, прозрачността и отчетността в работата на публичните институции;
- осъществяване на експертно-аналитична дейност по проблемите на противодействието на корупцията и прилагането на добри управленски практики чрез мобилизиране на експертния потенциал на организацията и трансфер на чуждестранно know-how в областта по превенция и противодействие на корупцията.

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА, насочена към:

- осъществяване на международни проекти в партньорство с Transparency International – Секретариат и с националните представителства на Transparency International;
- обмяна на опит и създаването на регионални мрежи при осъществяването на антикорупционни инициативи.

ПОСТИЖЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

- Издадена публикация на тема **„Българският модел за политическо финансиране и провеждане на избори: международни стандарти, актуални проблеми и възможни решения”** – книгата представя в систематизиран вид (1) международните стандарти в двете области, разработени от водещи международни организации (сред които ООН, Съветът на Европа, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Transparency International), (2) правен анализ на проблемите в българското законодателство и в дейността на институциите и политическите партии, (3) сравнителен анализ на

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

съответствието между стандартите, от една страна, и дефицитите в българското законодателство и практика, от друга. Предвид систематичния подход при разглеждането на двете теми и предвид обстоятелството, че книгата съдържа консистентен пакет от препоръки в двете области, тя може да бъде използвана като инструмент за развитие на българския модел за политическо финансиране и провеждане на демократични избори.

- Разработени **анализи по проблемите на бизнес етиката** и съществуващите етични стандарти в три ключови области от икономическия живот на страната, в които съществуват сериозни корупционни рискове – здравеопазване, енергетика и индустрия. Анализите са първа стъпка от реализирането на инициатива за проучване на добри практики и стандарти за интегритет в бизнеса и за тяхното адаптиране в български контекст.
- Въз основа на разработените анализи и на проучванията на стандартите в тези области през 2020 г. организацията разработи проект на съобразени със съответните отрасли **стандарти-модели за интегритет в сектора на здравеопазването, индустрията и енергетиката**.
- Изработени **мониторингови доклади**, които отразяват констатациите и препоръките на организацията, формулирани в резултат на наблюдението на строителството на един от най-мащабните инфраструктурни проекти в страната – тунел „Железница“ от автомагистрала „Струма“.
- Изработени експертни становища и позиции по актуални проблеми, свързани с управлението, превенцията и противодействието на корупцията: поредица от позиции и експертни становища във връзка с промените в законодателството относно организирането на изборния процес, възлагането на обществени поръчки и защитата на лицата, сигнализиращи за корупция.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

ОБЛАСТИ НА ДЕЙНОСТ

I. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА КОРУПЦИЯ. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ОТЧЕТНОСТТА ПРИ ФИНАНСИРАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЧЕСТНИ И ДЕМОКРАТИЧНИ ИЗБОРИ

Проект „Основи на демокрацията: прозрачност при финансирането на политическата дейност и почтеност в изборния процес“

Проблемът за влиянието на корупцията върху политическия живот и върху цялостния модел, по който се осъществява управлението на страната е една от основните теми, които стоят на вниманието на Асоциация „Прозрачност без граници” от създаването ѝ досега.

През 2020 година експертите на Асоциация „Прозрачност без граници” фокусираха своето внимание върху инициатива, която целеше разработването на аналитичен продукт с потенциал за оказване на стратегическо въздействие върху прозрачността и почтеността в политическия живот на страната. За постигането на тази цел организацията реализира дейности в две насоки:

- 1) проучване на международните стандарти за политическо финансиране и провеждане на демократични избори и изработване на анализ на съответствието с българския модел;
- 2) организиране на форум, посветен на приложението в България на международните стандарти за финансиране на политическата дейност и за организиране на прозрачни и демократични избори;
- 3) изработване и разпространение на публикация „Българският модел за политическо финансиране и провеждане на избори: международни стандарти, актуални проблеми и възможни решения“.

В резултат на осъществените дейности бе разработена и публикувана книгата **„Българският модел за политическо финансиране и провеждане на избори: международни стандарти, актуални проблеми и възможни решения“**. Публикацията представя в достъпен вид информация относно две взаимно свързани области на политическия живот (финансирането на политическите партии и предизборни кампании и провеждането на честни и демократични избори), по отношение на които е необходимо да бъдат предприети адекватни и целенасочени мерки за повишаване на прозрачността, отчетността и почтеността в политиката.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Книгата бе разработена въз основа на дългогодишния опит и експертиза на организацията в тази област до този момент, като през 2020 г. в нея бяха интегрирани и резултатите от:

- проучване на международните стандарти за финансиране на политически партии и предизборни кампании, разработени от Съвета на Европа, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Transparency International;
- проучване на международните стандарти за провеждане на демократични избори, разработени от Организацията на обединените нации, Съвета на Европа, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Transparency International;
- правен анализ на законодателството, регламентиращо финансирането на политическите партии в страната;
- правен анализ за законодателството, регламентиращо провеждането на избори в страната;
- препоръки за повишаване на прозрачността и отчетността при политическото финансиране, разработени въз основа на сравнителен анализ на съответствието между стандартите и състоянието;
- препоръки за повишаване на прозрачността и почтеността в изборния процес, разработени въз основа на сравнителен анализ на съответствието между стандартите и съществуващите практики за провеждане на избори.

Резултатите от изследването бяха обсъдени на дискусия на тема „Основи на демокрацията: прозрачност при финансирането на политическата дейност и почтеност в изборния процес в България“, която се проведе на 6 октомври 2020 г. в София. В рамките на дискусията бяха представени резултатите от проведените проучвания и бе консултирано мнението на представители на академичната общност, политици и представители на граждански организации относно необходимите насоки в изграждането на българския модел за политическо финансиране и провеждане на избори.

Изработване на експертни позиции относно промени в изборното законодателство и законодателството, регламентиращо политическото финансиране

През 2020 г. представители на организацията се включиха интензивно в дискусиите за поредните промени в изборното законодателство и в законодателството, свързано с финансиране на политическите партии и предизборни кампании.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

В тази връзка експерти на организацията извършиха експертна оценка на предложенията за промени в Изборния кодекс, разглеждани в Народното събрание през 2020 година. Основен обект на критика бяха предложенията за промени в Конституцията, в изборителната система за Велико народно събрание, неудачният начин за организиране на гласуване с електронни машини, negliжирането на въпросите относно изборителните права на карантинирани лица и на българските граждани в чужбина.

Позициите на Асоциация „Прозрачност без граници“ бяха предоставени както на народните представители, така и на институции, които имат правомощия в сферата на изборния процес. Експертите на организацията положиха усилия за мобилизиране на подкрепа от неправителствени организации и представители на академичната общност, като в тази връзка използваха и възможностите за комуникиране на позициите със съдействието на електронните медии. В резултат на ангажираността на организацията бяха възпрепятствани част от предложенията за промени в законодателството, които имаха потенциал за увеличаване на дефицитите в изборния процес и на риска от политическа корупция.

II. РЕФОРМА В ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ. МОНИТОРИНГ НА ДЕЙНОСТТА НА ПУБЛИЧНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Защита на разобличителите

Подаването на сигнали е изключително важен инструмент за разобличаване на корупция, измами, безстопанственост и други нарушения и престъпления, които застрашават обществената сигурност, здравето на населението, финансовия интегритет, околната среда и върховенството на правото. То е едно от най-ефективните средства за тяхното разкриване и санкциониране. В същото време подаващите сигнали често поемат риск за кариерата си и дори за сигурността си. Поради тази причина защитата на разобличителите е сред актуалните теми в редица международни организации и обект на законодателни инициативи. През 2019 г. в Европейския съюз беше приета нарочна Директива, въвеждаща минимални общи стандарти за защита на лицата, които подават сигнализиращи за нередности.

През 2020 г. Асоциация „Прозрачност без граници“ продължи работата по инициативата, насочена към създаване на правила и организационна рамка за защита на лицата, които подават сигнали за нередности, както в публичния, така и в частния сектори. В рамките на отчетния период организацията реализира инициативата съвместно с Transparency International Secretariat в два последователни проекта, както и чрез няколко други инициативи, застъпващи темата за защита на разобличителите.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Основни направления на дейност:

- 1) **Информационна кампания за въвеждане на правила за защита на разобличителите в националното законодателство:** чрез серия от срещи с публични институции, организации на гражданското общество, бизнеса, синдикати и медийни асоциации екипът ни продължи да работи за по-висока информираност на широк кръг заинтересувани лица относно важната роля на разобличителите в контекста на разкриването и предотвратяването на нарушения и нередности.

Част от тези организации се включиха в иницирираната от Асоциация „Прозрачност без граници“ неформална работна група. С тази инициатива асоциацията се стреми да компенсира липсата на широк обществен дебат по темата в страната и отчитане интересите на ключови субекти при разработване на националното законодателство за защита на разобличителите.

- 2) **Застъпническа кампания за транспониране на Директива (ЕС) 2019/1937 относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза:** един от важните резултати от застъпническата кампания е включването на темата за защита на разобличителите сред приоритетните теми в Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.), която беше окончателно приета в началото на 2021 г. Мерки, свързани с транспонирането на директивата, са предвидени в три от общо седемте приоритетни области: „Създаване на среда за обществена нетърпимост към корупцията“, „Повишаване прозрачността и отчетността на местната власт“ и „Освобождаване на гражданите от „дребната“ корупция“.

Благодарение на усилията на Асоциация „Прозрачност без граници“ в началото на 2020 г. беше работна група, съпредседателствана от Министерството на правосъдието и Министерството на социалната политика. Асоциацията, заедно с още само две организации на гражданския сектор, беше поканена за участие в работната група. През 2020 г. работата на групата беше фокусирана върху анализ на съществуващото законодателство, което ще бъде засегнато от транспонирането на директивата. Една от важните препоръки, формулирани от нашата организация, беше свързана с включване в работната група на широк кръг заинтересувани лица, в това число на организации на бизнеса, синдикати, медийни асоциации, представители на академичната общност.

- 3) **Разработване на проект на закон за защита на разобличителите:** екипът на Асоциацията започна работа по собствен проект на закон. Основавайки се на опита и експертизата на мрежата Transparency International, проектът разширява минималните изисквания,

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

въведени с Директивата, и включва редица добри практики и признати международни стандарти в тази област.

- 4) **Международно сътрудничество:** През 2020 г. Асоциация „Прозрачност без граници“ стана асоцииран член на международната мрежа Whistleblowing International Network. Организацията участва в инициативата EU Whistleblowing Meter, която осъществява мониторинг на транспонирането на Директива (ЕС) 2019/1937 в държавите членки на ЕС. Като член на WIN, Асоциация „Прозрачност без граници“ подкрепи редица инициативи за подпомагане на разобличители, пострадали в резултат от разкриването на нередности.

Защитата на разобличителите е и сред темите, които бяха застъпени в инициативата на Transparency International Великобритания за мониторинг на ангажиментите на правителствата от Лондонската среща на върха от 2016 г., както и в периодичния доклад на Transparency International Secretariat относно прилагането на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чуждестранни длъжностни лица в международните търговски сделки.

III. ПРОЗРАЧНОСТ И ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИ СРЕДСТВА – ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА ПРИ ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Проект „Пактове за почтеност – превантивен граждански механизъм за защита на фондовете на ЕС“

Инициативата е част от продължителен (шестгодишен) международен проект „Пактове за почтеност – превантивен граждански механизъм за защита на фондовете на ЕС“, който се осъществява от началото на януари 2016 година с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Той е част от съвместна инициатива, в която участват 11 държави (България, Гърция, Италия, Латвия, Литва, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Унгария, Чехия) и се координира от Transparency International Secretariat.

Основната цел на инициативата е да проучи модела на Пактовете за почтеност като инструмент за повишаване на прозрачността и отчетността при обществените поръчки и да популяризира прилагането им в Европейския съюз с оглед предотвратяване на измами и корупция при разходването на средствата от европейските фондове. Специфичните цели на проекта са свързани с: мобилизиране на експертизата на организации, прилагали Пактовете за почтеност и да обмяната на ноу-хау между държави-членки на ЕС във връзка с управлението на средства от европейските фондове; повишаване на доприноса за прозрачността и отчетността в 17 избрани обществени поръчки, осъществявани в 11 държави-членки на ЕС и

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

съфинансирани от европейските фондове; повишаване на прозрачността и достъпа до информация по проблемите на процеса по възлагането и изпълнение на обществените поръчки; извършване на оценка на прилагането на Пактовете за почтеност, която да изведе добри практики и да формулира препоръки за по-широко разпространение на този инструмент.

Още в началото на проекта Асоциация „Прозрачност без граници“ взе решение да осъществи мониторинг на изпълнението на обществена поръчка, в която е фокусиран значим обществен интерес и се предвижда да бъдат изразходвани европейски средства със значителна стойност. Като обект на мониторинг в България бе избрана поръчката за проектиране и строителство на тунел „Железница“ на автомагистрала „Струма“.

През 2020 година усилията на екипа на Асоциация „Прозрачност без граници“ бяха фокусирани върху следните дейности:

- проучване и анализ на документи – в тази връзка експертен екип на организацията извърши анализ на договорите, сключени с избраните изпълнители;
- медийен мониторинг – проучване на медийни публикации и акумулиране на информация, както пряко свързана с наблюдавания обект, така и в по-общ контекст – във връзка с дефицити в сферата за възлагане и изпълнение на обществени поръчки;
- работни срещи с представители на възложителя, в рамките на които бяха обсъждани рамката на взаимодействие във връзка с наблюдението и констатациите и изводите от мониторинговите доклади;
- застъпническа кампания сред местната общност, която целеше да информира жителите в района на инфраструктурния обект за целите на инициативата и да ги ангажира в процеса по осъществяване на гражданско наблюдение;
- мониторинг на място – в периода януари – декември 2020 г. екипът на Асоциацията извърши поредица от посещения на строителната площадка и взе участие в месечните работни срещи по напредъка на строителството;
- информационна кампания – целите на кампанията се реализираха в две насоки: 1) осигуряване на публичност за констатациите и препоръките от извършваното наблюдение и 2) ангажиране на местната общественост в наблюдението. В тази връзка съществува секция на сайта, която осигурява възможност за подаване на сигнали за строителството.

В резултат на наблюдението през 2020 г. бяха създадени и публикувани два мониторингови доклада. Те бяха изработени с ключовия принос на експерти в сферата по възлагане на обществени поръчки, инженери, геолози,

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

експерти по публични комуникации, като предвид етапа на наблюдение фокусът в докладите бе специфичен:

- **първият доклад** отразява констатациите и оценките относно **провеждането на тръжната процедура и сключването на договорите** за изпълнение по трите обособени позиции от третия търг за тунел „Железница“;
- **вторият доклад** отразява констатациите, оценките и препоръките относно **изпълнението на договорите** с изпълнителите на трите обособени позиции по обществената поръчка.

На 13 ноември 2020 г. бе организирано **обучение за представители на регионалните медии** в област Благоевград. Лектори в „Майсторски клас по разследваща журналистика“ бяха известни имена в българската разследваща журналистика, а самото събитие предизвика интерес у местните журналисти не само в личен аспект (като обучавани), но и като интересно събитие за отразяване в съответната медия. Семинарът бе добра възможност за популяризиране на проекта пред местната общност въпреки епидемичната обстановка в страната.

Съществен инструмент от работата по проекта е ангажирането на обществеността в региона. Чрез създадената платформа **Tunnel.Report** бяха получени редица въпроси относно безопасността при извършването на строителните работи, опазването на околната среда и др.. С наше съдействие въпросите бяха отправено към ресорните институции и по този начин съдействахме за по-доброто информиране на местната общественост и за съвоеременно решаване на възникнали проблеми.

През лятото на 2020 г. Агенцията по обществени поръчки проведе **обществено обсъждане на предложени промени в Закона за обществени поръчки**. Въз основа на резултатите от наблюдението и на идентифицирани проблеми Асоциация „Прозрачност без граници“ се включи в обсъждането, като отправи няколко предложения. Основен принос се бе предложение за промяна на текстовете, дефиниращи т. нар. „съществените изменения на договорите“ за възлагане на обществени поръчки, което се превърна в действащо право.

IV. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА В БИЗНЕСА

Проект „Интегритет в бизнеса“

Проектът „Интегритет в бизнеса“ (Setting the Ground for Business Integrity in Bulgaria) е четиригодишна инициатива на Асоциация „Прозрачност без граници“, която се осъществява от началото на октомври 2019 г. благодарение на финансовата подкрепа на „Сименс“. Той е насочен

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

към разработването и промотирането на стандарти за почтеност, съобразени със спецификата на три важни сектора в България – енергетика, здравеопазване, индустрия.

Инициативата цели на окаже въздействие върху начина, по който бизнесът подхожда към управлението на корупционните рискове и спазването на принципи за бизнес етика. Тя се осъществява чрез три основни линии на дейност:

1) Разработване на стандарти за почтеност в бизнеса, съобразени със спецификата на секторите енергетика, здравеопазване и индустрия в България;

2) Възприемане на стандартите от компании в трите сектора, включително и популяризиране сред техните бизнес партньори и вериги за доставки;

3) Въздействие върху средата за осъществяване на бизнес, насочено към по-добро разбиране от необходимостта за почтеност на бизнеса в България.

Проектът включва следните дейности:

- проучване на законодателството, регулацията, саморегулацията и наличието или отсъствието на добри практики в енергетика, здравеопазване и индустрия;
- оценка и анализ за състоянието на секторите и наличието на етична инфраструктура (стандарти и механизми за прилагане) или други инструменти в сферата на доброто бизнес управление;
- разработка на стандарти за почтеност в трите сектора, основани на международните стандарти и адаптирани към специфичните особености на българските условия, в които работят фирмите;
- взаимодействие с бизнес асоциации и ключови фирми от трите сектора, насочено към въвеждането и прилагането на стандартите за почтеност;
- взаимодействие с доставчици и партньори на фирмите, насочено към разпространение на стандартите и изграждане на култура за осъществяване на етичен бизнес;
- създаване на „клуб по бизнес почтеност“, обединяващ фирми, които демонстрират ангажираност към въпросите на почтеността в бизнеса и които полагат усилия за противодействие на корупционни бизнес практики;
- обучение на млади бизнес лидери относно прилагането на стандартите за почтеност в бизнеса в тяхната работа;
- насърчаване на диалога между бизнеса и държавните институции в контекста на превенция на корупцията, доброто управление и създаването на условия за почтена бизнес среда в страната.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

През 2020 г. бяха осъществени дейности в няколко насоки, като те доведоха до следните резултати:

- проучване на законодателството, саморегулацията, наличието/отсъствието на добри практики, прилагани от фирми в сектор „Енергетика“, въз основа на който е изработен анализ, който систематизира информация относно правната рамка, съществуващите добри практики и стандарти, прилагани от български фирми в сектора;
- проучване на законодателството, саморегулацията, наличието/отсъствието на добри практики, прилагани от фирми в сектор „Здравеопазване“, въз основа на който е изработен анализ, който систематизира информация относно правната рамка, съществуващите добри практики и стандарти, прилагани от български фирми в сектора;
- проучване на законодателството, саморегулацията, наличието/отсъствието на добри практики, прилагани от фирми в сектор „Индустрия“, въз основа на който е изработен анализ, който систематизира информация относно правната рамка, съществуващите добри практики и стандарти, прилагани от български фирми в сектора;
- извършено проучване на основните субекти в трите сектора, което послужи като основа за провеждане на поредица от срещи с бизнес организации и фирми, които имат ключова роля в съответния сектор;
- разработване на интернет сайт <https://business.transparency.bg/>, който съдържа информация по проблемите на интегритета в бизнеса, добри практики, прилагани в България и в чужбина, наръчници и стандарти, разработени от международни организации;
- разработен проект на Стандарти за бизнес интегритет за нуждите на сектора на здравеопазването, които дефинират общи принципи на стандартите за бизнес интегритет; стандарти за прозрачност и информираност, за превенция и управление на конфликта на интереси, равенство и защита от дискриминация, механизми за реакция при сигнали за нередности и др.
- застъпническа кампания, която има за цел да промотира концепцията на необходимост от стандарти за интегритет в бизнеса; в рамките на тази кампания бяха проведени поредица от работни срещи и дискусии с БТПП, КНСБ, АИКБ, КТ „Подкрепа“, Българо-швейцарска търговска камара, Американска търговска камара, Висш адвокатски съвет, НБПП, КРМГ, Ernst & Young, Професионалното обединение на държавните служители, СФСМВР, Асоциация на европейските журналисти, Съюз на българските журналисти;

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

- представители на Асоциацията взеха участие във форум за младежко предприемачество в Шумен, проведен на 28 септември 2020 г., на който Асоциация „Прозрачност без граници“ представи инициативата „Интегритет в бизнеса“;
- В сътрудничество с Асоциация „Прозрачност без граници“ Стопанският факултет към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ разкри курс по темата за интегритета в бизнеса.

V. УЧАСТИЕ В РАЗРАБОТКАТА И ОЦЕНКАТА НА НАЦИОНАЛНАТА АНТИКОРУПЦИОННА СТРАТЕГИЯ.

Проект „Подпомагане на по-ефективни антикорупционни стратегии в България“

В рамките на проекта бяха проведени две ключови дейности.

Оценка на действалата в периода Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България (2015-2020 г.) и анализ на дефицитите на средата и въз основа на него – предложения за нова Антикорупционна стратегия за периода 2021 – 2027 година.

При оценката на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България (2015-2020 г.) Асоциацията използва своята експертиза за създаването на методика, която да предложи на при оценката. Тя почиваше върху разбирането за необходимостта от количествени и качествени измерители. При оценката на изпълнението на конкретните дейности на Стратегията бе приложен именно подход, който да позволи съобразяването не само на формалното приемане на дадена мярка, но и за въздействието ѝ както спрямо предвиденото в стратегията, но и в общия контекста на корупционната среда.

В рамките на подготовката на предложения за Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията в република България (2021 – 2027 г.) бе изработена система от приоритети и мерки, които да отразяват модерното виждане за всеобхватна антикорупционна дейност. Приоритети и мерките, бяха консултирани с най-широк кръг експерти от пула на асоциация „Прозрачност без граници“ в области като право, политология, социология, икономика.

Изработен бе пакет от 11 предложения за конкретни мерки, групирани в четири приоритета:

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

---

1. Доброто управление е ключов антикорупционен приоритет. Това е управление основано на прозрачност, отчетност и интегритет. Мерките за неговото постигане са свързани и със законодателния процес и най-вече включването на основния законодател – народните представители в изискванията за описване на заинтересовани групи, с които консултират законодателните си предложения, финансова обосновка за тях, както и извършването на оценки за въздействие. За постигането на ясен, прозрачен и убедителен законодателен процес в обществен интерес мярката по изсветляването на лобизма е очертана като необходимост, която не може да бъде заобиколена.
2. Следващият приоритет за постигане на превенция на корупцията е Създаването на среда за обществена нетърпимост към нея. Мерките са свързани със защита, подкрепа и насърчаване на гражданите-разобличители, които подават сигнали за корупция. Насърчаването на бизнеса да възприеме международните стандарти за управление на корупционния риск е също ключова мярка, чието имплементиране е повече от наложително.
3. Противодействието на Политическата корупция чрез прекратяването на безконтролното финансиране на политически партии и политическа дейност от „бизнес“ и възможността за финансов влияние, включително и от чужбина е необходимост. Това предложение е мярка, която ще ни върне в рамките на международните стандарти за осъществяване на политическа дейност.
4. Включване на местното самоуправление в антикорупционните усилия чрез насърчаване на практики на отчетност и зачитане на интереса на гражданите които следва да бъдат последователно развивани чрез икономически и регулаторни инструменти.

Тези предложения Асоциация „Прозрачност без граници“ отправи към правителствената работна група за изработване на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България (2021 – 2027 г.).

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

VI. ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАНост. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАСТЪПНИЧЕСКИ КАМПАНИИ

Изработване на експертни становища и позиции по актуални въпроси, свързани с превенция и противодействие на корупцията

Позиции относно промените в изборното законодателство

Във връзка с поредните предложения за промени в Изборния кодекс, които бяха обсъждани през есенната сесия на Народното събрание, Асоциация „Прозрачност без граници“ изработи експертно становище и взе участие в обсъждането в Комисията по правни въпроси, като изрази критична оценка към подхода за промени в изборното законодателство, който negliжира отдавна съществуващи и нововъзникнали проблеми и създава нови (като промяна в избирателната система за Велико народно събрание, промяна в Конституцията, вкл. броя на народните представители, въвеждане на видеонаблюдение през целия изборен ден, гласуване в два дни, смесване на технологии за гласуване и промяна в правомощията на ЦИК във връзка с машинното гласуване).

Експертите на организацията положиха усилия за разпространение и широко обсъждане на позициите на организацията в медиите и по този начин мобилизираха обществена подкрепа, която доведе до отмяна на част от част от спорните промени, които имаха потенциал за увеличат общественото недоверие в изборния процес.

Позиции относно промените в законодателството, свързано с изразходване на публични ресурси чрез обществени поръчки

През лятото на 2020 г. Агенцията по обществени поръчки проведе обществено обсъждане на предложени промени в Закона за обществени поръчки. Въз основа на резултатите от наблюдението и на идентифицирани проблеми Асоциация „Прозрачност без граници“ се включи в обсъждането, като отправи няколко предложения. Основен принос се бе предложение за промяна на текстовете, дефиниращи т. нар. „съществените изменения на договорите“ за възлагане на обществени поръчки, което се превърна в действащо право.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Инициатива „Център за правна консултация на пострадали от корупция“

Центърът за правна консултация на пострадали от корупция² е създаден през 2006 година по инициатива на Transparency International – България, като оттогава по инициатива на TI – Секретариат и национални представителства на TI на са създадени повече от 15 центъра в държави от Европа, Азия и Африка.

Дейността на Центъра включва осигуряването на практическа правна помощ и експертна препоръка на граждани, които са пострадали или са станали свидетели на корупция и проявяват решимост да сезират компетентните държавни органи. За целта се поддържа безплатната телефонна линия 0800 11 224, на която могат да бъдат подавани сигнали за случаи на корупция; сигнали могат да бъдат подадени и по електронен път (на електронната поща на Центъра alac@transparency.bg) или чрез специално поддържаната интернет-страница (<http://alac.transparency.bg/bg/signals-corruption.html>).

Функционирането на Центъра има за цел да предостави възможност на гражданите да вземат активно участие в борбата с корупцията чрез предоставяне на безплатна правна помощ в подкрепа на техните усилия за възмездяване на корупционни престъпления от страна на обществени институции или техни служители.

Въз основа на резултатите от работата на Центъра през 2020 година експертният екип на организацията формулира поредица от препоръки за промени в изборното законодателство, за необходими мерки на институциите при подготовката и провеждането на изборите и за реализиране на по-ефективна политика по санкциониране на установените случаи на престъпления срещу политическите права на гражданите. Препоръките бяха представени както в рамките на работни срещи, така и на публични форуми с участието на представители на институциите.

Инициатива „Национален антикорупционен ресурсен център”

Асоциация „Прозрачност без граници” продължава да поддържа Антикорупционния център, който беше създаден с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Библиотеката на центъра съдържа значителен обем от книги, периодични издания и аналитични материали, разглеждащи същността на проблема за корупцията в национален и световен мащаб. Наред с изданията на експерти, международни институции и други неправителствени организации, центърът предоставя на разположение и

---

² Advocacy and Legal Advice Centre (ALAC).

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

всички публикации на „Прозрачност без граници” на английски и български език, които са резултат от 22-годишната работа на Асоциацията.

Изграденият капацитет на центъра позволява на екипа да продължи извършването на дейности в три основни насоки:

- обработване и попълване на информационния архив, който се допълва от няколко вида източници на информация. Архивът се попълва от ежедневния преглед на печата на националните печатни и електронни издания относно информация за случаи на корупция и анализи, посветени на темата. Наред с това, архивът се попълва с публикации, анализи и изследвания, публикувани в Интернет. Също така, архивът се попълва от материали от конференции, предоставени от държавни институции, от български и международни неправителствени организации;
- екипът на Асоциацията продължава дейността по предоставяне на информация от библиотеката, като ежедневно обработва подадените заявки по електронен път за информация от библиотеката;
- дейността на Антикорупционния ресурсен център се подпомага от стажанти – студенти по политология, европейстика и публична администрация от СУ, НБУ и чуждестранни университети. Асоциация “Прозрачност без граници” има вече установена практика да осигурява възможност на студенти да провеждат своя стаж, като наред с обучението им относно начина на функциониране на организацията, екипът полага усилия да популяризира каузата на TI за нетолерантност към корупцията. Стажантите оказват съдействие както в текущата работа на екипа, така и в дейността на центъра.

Постоянни дейности

Представяне на сравнителните изследвания на Transparency International

Като национално представителство на международната организация за борба с корупцията Transparency International, Асоциация “Прозрачност без граници” ежегодно обявява резултатите от сравнителни международни изследвания и анализи, част от които са се наложили като авторитетни източници на информация и оценки нивото на корупция, икономическото и политическото развитие на изследваните страни. Сред тях следва да се отбележат:

- **Индекс за възприятие на корупцията (Corruption Perception Index)**, измерващ нивото на политическа и административна корупция според оценките на представителите на бизнеса,

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

анализатори на икономическия и политическия риск от целия свят, включително и анкетирани експерти от изследваните държави. Изследването позволява извършването на сравнителни оценки в регионален и субрегионален мащаб, които могат да дадат най-общ ориентир на бизнеса в кои държави от даден регион корупционният риск е по-голям и съответно – общата среда за осъществяване на бизнес е по-неподходяща.

- **Световен корупционен барометър (Global Corruption Barometer)**, представящо оценка на нивото на разпространение на корупцията в отделните сектори и институции в рамките на изследваните държави. Изследването дава възможност за сравнение на степента на разпространение на корупцията в основни сектори на обществения, икономически и политически живот в рамките на една изследвана държава. Наред с възможността за осъществяване на секторен анализ, барометърът служи като база за разработване на антикорупционни политики с ясно очертани приоритети, както и като ориентир за бизнеса относно институциите и секторите на обществения, икономически и политически живот, които имат по-съществени дефицити в своята работа и съответно – представляват по-сериозен корупционен риск.
- **Световен доклад за корупцията (Global Corruption Report)**, представящ задълбочено проучване на корупцията в ключови сектори от обществения живот.

ПУБЛИЧНИ ИЗЯВИ И ФОРУМИ,

ОРГАНИЗИРАНИ ОТ АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

В рамките на осъществяваните инициативи и текущите си проекти през 2020 година, Асоциация „Прозрачност без граници”, отчитайки ограниченията, наложени във връзка с пандемията, проведе редица публични изяви. Основна цел на екипа на Асоциацията е предизвикване на медиен интерес и широко отразяване на всичките ѝ инициативи. Асоциацията активно работи с широк кръг от представители на националните и регионални печатни и електронни медии. В резултат от установяването на трайни контакти с тях, събитията, организирани от Асоциацията, бяха широко отразени в печатните и електронни медии. Сред форумите, организирани през 2020 година, следва да се отбележат:

- пресконференция за оповестяване на международния Индекс за възприемане на корупцията, проведена на 28 януари 2020 г. в София;

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

- форум „Основи на демокрацията: прозрачност при финансирането на политическата дейност и почтеност в изборния процес в България“, проведен на 6 октомври 2020 г. в София;
- обучителен семинар за представители на регионалните медии - „Майсторски клас по разследваща журналистика“, проведен на 13 ноември 2020 г. в Благоевград.

Нови публикации на асоциация „Прозрачност без граници”

В резултат на осъществените изследвания, анализи и мониторинг през 2020 година бяха изработени следните публикации:

- 1) „Българският модел за политическо финансиране и провеждане на избори: международни стандарти, актуални проблеми и възможни решения“
- 2) Доклад относно наблюдението на строителството на тунел „Железница“ от автомагистрала „Струма“: етап IV „Изпълнение на обществената поръчка: изменения в договорните споразумения“
- 3) Доклад относно наблюдението на строителството на тунел „Железница“ от автомагистрала „Струма“: етап IV „Изпълнение на обществената поръчка: проектиране и строителство“

Информация за дейността на асоциация „Прозрачност без граници” по чл. 40 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел

Като организация с нестопанска цел асоциация „Прозрачност без граници” извършва своята дейност в подкрепа на развитието на гражданското общество. Основен приоритет в работата на асоциацията е инициерирането и прилагането на проекти и програми за превенция и противодействие на корупцията на национално, регионално и местно равнище.

Съгласно Устава на асоциация „Прозрачност без граници”, нейната мисия е да обединява усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Всички проведени програми и инициативи на асоциацията през 2020 година бяха непосредствено подчинени на изпълнението на по-горе посочените приоритети. Всички приходи, получени в рамките на изминалата година, са използвани в съответствие с изискванията на член 38, съгласно

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

който организацията извършва работа в подкрепа на общественополезни дейности за развитието и стабилността на гражданското общество.

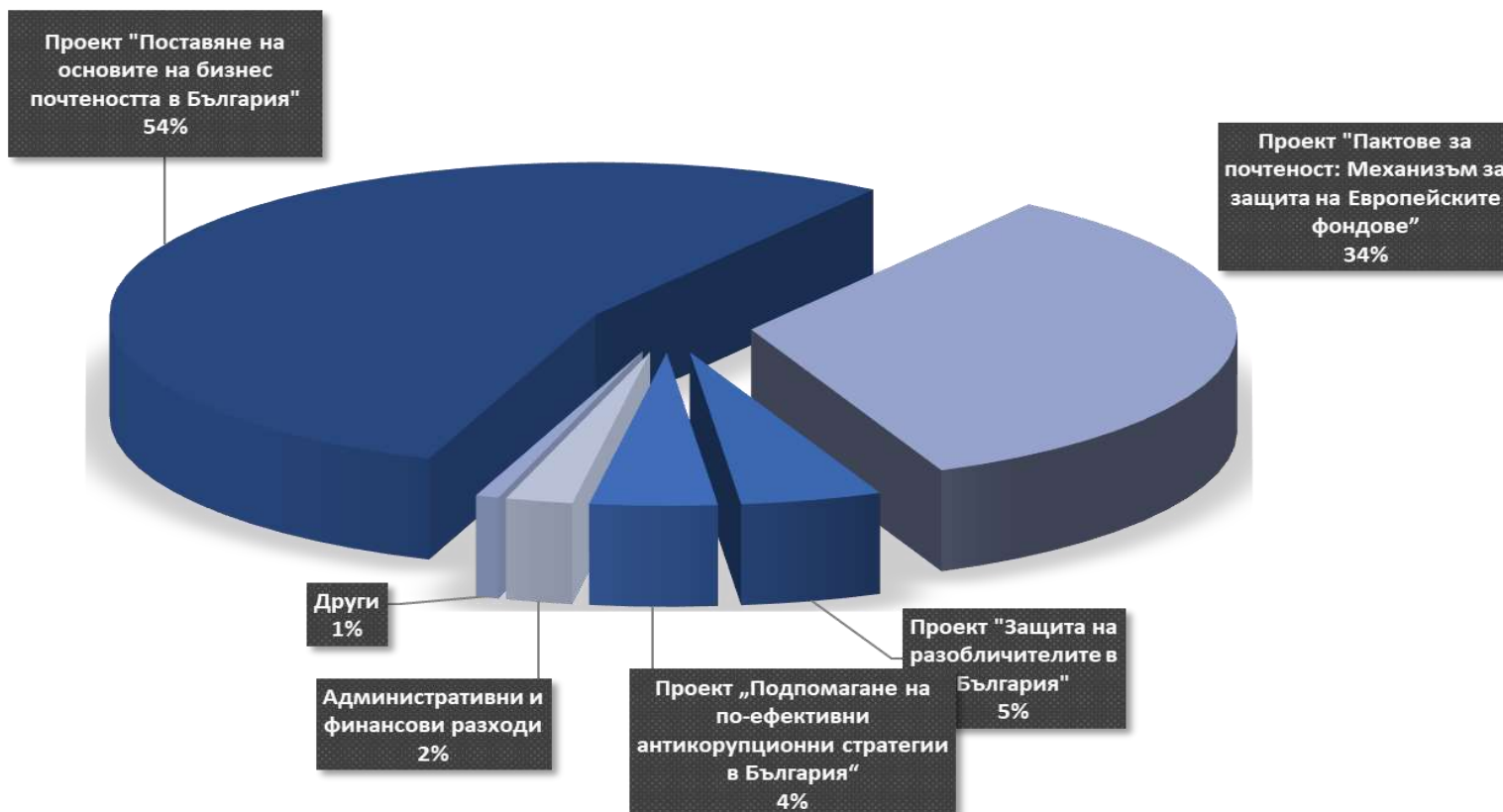
ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2020 Г.

Общ размер на разходите за нестопанска дейност за 2020 г.	405,805.22 лв.
Размер на разходите от чл. 3, ал. 3 от ЗЮЛНСЦ	27,011.06 лв.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Разпределение на разходи по проекти

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Разпределение на приходи по донори

